

Privatinės teisės užduotis

2024 m. lapkričio 15 d.

Ieškovai Pavardaitis ir Pavardžius kreipėsi į teismą, prašydami pripažinti juos UAB „Proginis“ akcininkais, turinčiais po 50 procentų akcijų, įpareigoti atsakovą VĮ Registrų centrą per 5 dienas nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo ištaisyti Juridinių asmenų informacinės sistemos duomenis, nurodant, kad UAB „Proginis“ akcininkais po 50 procentų savininkais yra ieškovai Pavardaitis ir Pavardžius, taip pat įpareigoti anuliuoti UAB „Proginis“ vadovo Vardaičio pateiktą bendrovės akcininkų sąrašą, pagal kurį vieninteliu akcininku nurodomas Vardaitis.

Ieškovai nurodė, kad jie su atsakovu Vardaičiu palaikė draugiškus santykius, todėl kreipėsi į jį pagalbos įsteigti UAB „Proginis“. Atsakovas Vardaitis pažadėjo padėti jiems įsteigti juridinį asmenį ir perduoti jiems įsteigtos bendrovės akcijas po ½ dalimis, kai jie to pareikalautų, o iki tol pažadėjo būti nominaliu vadovu ir akcininku. Tam tikslui jie perdavė atsakovui 10 000 eurų įstatinio kapitalo suformavimui. Pinigai buvo pervesti iš ieškovų turimos kitos įmonės UAB „Domiuosi“ sąskaitos į atsakovo turimos kitos įmonės UAB „Patariu“ sąskaitą. Šie pinigai turėjo būti panaudoti įmonės įsteigimui, įstatiniam kapitalui suformuoti ir steigimo išlaidoms padengti. Savo vardu jie nenorėjo steigti įmonės dėl to, kad steigiamą įmonę nepatektų į dalintino turto balansą, nes tuo metu Pavardaitis teisme bylinėjosi su sutuoktine dėl santuokos nutraukimo.

Įsteigtos bendrovės vadovu, ieškovų sutikimu, buvo Vardaitis, tačiau jis buvo tik nominaliu vadovu, kadangi visus reikalus, vystant ir plėtojant įmonės veiklą, sprendavo ieškovai. Ieškovams pareikalavus atsakovo perduoti jiems akcijas, atsakovas iš pradžių žadėjo tai padaryti, netgi pateikė VĮ Registrų centrui pranešimo kopiją apie tai, kad ieškovai tapo akcininkais. Tačiau vėliau jis nutraukė bendradarbiavimą su ieškovais, atsisakė perleisti akcijas, nurodydamas, kad jis nebėra įmonės akcininkas. Ieškovai nurodė, kad jų aptartas aplinkybės galės paliudyti UAB „Proginis“ darbuotojai, kurie patvirtins, jog tikraisiais akcininkais yra ieškovai.

Atsakovas Vardaitis pateikė atsiliepimą, nurodydamas, kad ieškovų ieškinys yra nepagrįstas, todėl turi būti atmestas. Jis yra tikrasis ir vienintelis UAB „Proginis“ steigėjas bei akcininkas, taip pat bendrovės vadovas. Jokio susitarimo su ieškovais dėl pagalbos jiems įsteigti įmonę nebuvo, bendrovę jis įsteigė ir kapitalą suformavo savo lėšomis. Ieškovai nori perimti atsakovo bendrovę, kuri yra pelninga ir auganti įmonė, jos vertė rinkoje šiuo metu yra 0,5 mln. eurų. Jokio susitarimo dėl įmonės akcijų perleidimo jis su ieškovais nesudarė ir nežadėjo ieškovams perleisti akcijų. Šios įmonės akcijas jis yra perleidęs investuotojui UAB „Investuojū“, todėl nebėra įmonės akcininku, tačiau liko samdomu vadovu. Nesutinka, kad ieškovų nurodomos aplinkybės būtų įrodinėjamos darbuotojų parodymais, kadangi tokie įrodymai nėra leistini. Dėl ieškovų nurodomos aplinkybės paaiškino, kad ieškovų minimas pinigų pervedimas tarp įmonių neturi nieko bendro su UAB „Proginis“, kadangi tai buvo įmonių UAB „Domiuosi“ ir UAB „Pritariu“ verslo santykiai, pagal pateiktą PVM sąskaitą-faktūrą buvo sumokėta už suteiktas rinkodaros paslaugas.

Atsakovas VĮ Registrų centras su ieškiniu nesutinka. Nurodo, kad jis nėra tinkama atsakovas, neturi jokio teisinio intereso dėl bylos baigties, jokių neteisėtų veiksmų nėra atlikę. Todėl prašo jį pašalinti iš atsakovų šioje byloje, o jeigu teismas netenkintų jo prašymo dėl pašalinimo iš bylos, prašo ieškinį atmesti. Nurodo, kad atsakovas pateikė steigimo aktą įmonės registravimui, kuriame jis buvo nurodytas kaip įmonės steigėjas, ieškovai steigimo sutartyje kaip steigėjai nebuvo nurodyti, jokios sutartys dėl akcijų ieškovams perleidimo nebuvo pateiktos.

Argumentuotai atsakykite:

1. Kas turėtų būti traukiami atsakovais tokio pobūdžio byloje, ar yra pagrindas sutikti su VĮ Registrų centro argumentu, jog jis nėra tinkamas atsakovas? Jeigu Jūsų atsakymas dėl VĮ Registrų centro būtų neigiamas, ar teismas turi teisę jį pašalinti iš atsakovų, o jeigu ne – kaip turėtų spręsti bylą šio atsakovo atžvilgiu?
2. Ar gali būti ieškovų nurodomos aplinkybės dėl akcijų nuosavybės teisės įrodinėjamos liudytojų parodymais?
3. Kaip spręstumėte šalių ginčą materialinės teisės prasme – ar tenkintumėte ieškovų reikalavimą dėl jų pripažinimo bendrovės akcininkais ir VĮ Registro centro įpareigojimo pakeisti viešo registro duomenis?

Egzaminuojamojo kodas _____
Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis
2024 m. lapkričio 15 d.

Apylinkės teisme nagrinėjama baudžiamoji byla, kurioje **A. B. kaltinamas tuo**, kad laikotarpiu nuo 2020 m. sausio mėn. pabaigos iki 2023 m. rugsėjo 20 d. **sistemiškai baugino nukentėjusiąją D. E., naudodamas psichinę prievartą: rašydamas** jai grasinančio pobūdžio trumpuosius tekstinius pranešimus, elektroninius laiškus, bendrai jai parašė 320 tokio ir panašaus turinio laiškų bei žinučių: „*Pradėk pati už save gyvent, binto tiek nerasi nupirkt kiek aš jus malsiu*“, „*Paleisiu visus įmanomus šunis sitam tavo kakaliui sudraskyt*“, „*As ji pats nustumsiu nuo kelio ir suravesiu istraukes ir nepades nei mentai nei pateviai*“, „*Kocinsiu kasdien po numeri as tau kol vemt noresi nuo vyrų demesio jei tau jo taip trūko*“, „*Aš tau prieš 3 mėnesius sakiau daug visko, dali ispildžiau jau, kita dali dar pildau, nu vel nauju pazadu duodu, pildysiu ir toliau juos, nu va taip ir lekiam*“, „*Prašau, sustok, neversk manes daryt taip, kad visiem butu dar blogiau, paaukok ta savo kakalių, nereik manes imt, man dzin jau kas bus, as sito neatleisiu, uzstumsiu nuo kelio bet kokiu atveju*“, „*sprogsiu, bet istaskysiu visus su savim kartu, jei tau klynas brangiau, prasom*“; „*Suplyš jum galvos jei nerasiu teisybės kaip priklausu, čia jau jūsų reikalas. Nu net to gaidžio senelio antkapis verks*“; „*Nei tevas ozys, nei koks mentas, nei kas kitas nepades, jei labai jau mane ten ims, tai atvažiavęs užkasiu tave*“; „*Tu gailiesies bet kokia kaina, as tiesa rasiu, vis dar netiki mano užsidegimu???*“; „*Per mano lavoną tu laimėsi šitą savo varke*“; „*Isgama, menkysta*“; „*(necenzūriniai žodžiai), prostitute*“; „*Apspjausiu as tave du kart teismo salėse*“ ir kt.; **siųsdamas** nukentėjusiosios artimiesiems intymaus pobūdžio jos fotonuotraukas ir vaizdo įrašus, t. y. **kaltinamas padaręs nusikalstamą veiką, numatytą BK 145 straipsnio 2 dalyje.**

Be to, **A. B. kaltinamas tuo**, kad laikotarpiu nuo 2020 m. sausio mėn. pabaigos iki 2023 m. rugsėjo 20 d. **sistemiškai baugino nukentėjusiosios D. E. sutuoktinį T. naudodamas psichinę prievartą:** jam, jo tėvui ir seseriai, rašydamas gąsdinančio ir bauginančio pobūdžio trumpuosius tekstinius pranešimus (135), tokio turinio kaip: „*Jus negalvokit, kad padarysit man paliavos ir čia baigsis, man ismones uzteks tave sumalt. Čia rimtas karas, rimtos bus ir priemonės*“, „*mudviejų saskaitas susivesim netolimoj ateity, būk vyras, pasistenk, kad nenukentetu mylimoji per tavo kvailuma kur nors*“; „*As net advokato neimsiu, kiek duos, jei pagaus tiek atsedesiu, bet tave ziurke nepaliksiu, ant makruchos eisiu jei reiks, cia buvo visas mano gyvenimas, arba su manim arba pries mane*“ ir kt., t. y. **kaltinamas padaręs nusikalstamą veiką, numatytą BK 145 straipsnio 2 dalyje.**

Be to, **A. B. kaltinamas tuo**, kad laikotarpiu nuo 2020 m. kovo mėn. iki 2023 m. gruodžio mėn. 15 d. **sistemiškai baugino nukentėjusiosios D. E. tėvą Ž. naudodamas psichinę prievartą:** rašydamas jam gąsdinančio, bauginančio, įžeidžiančio ir žeminančio pobūdžio trumpąsias žinutes (355), tokio turinio kaip: „*Sulauzysiu as ta tavo tuščia mentovska didybę*“; „*Aš norėsiu pamatyt tavo snukį, kai visi tavo pagalių į ratus kišimai, išlys tau per gerklę, o man tokia šventė ateis, neišmazinsi tu tų išgamų, ne tuo keliu eini, reikia perlpt didybę, nieko, išmoksi dar, nors ir senas*“; „*Subirs tavo ryšiai ir mandrumai, pamatysi*“ *Atsakysi uz savo poelgius pats, ne mažas jau*“; „*Siknas galit jus persiplėšt bandydami cia mane kažkaip sunaikint, aš šitą amatą išmanau geriau, ta ir priemonių skirtingesniu turiu*“ ir kt., t. y. **kaltinamas padaręs nusikalstamą veiką, numatytą BK 145 straipsnio 2 dalyje.**

Prokuroras prašo A.B. pripažinti kaltu pagal BK 145 straipsnio 2 dalį dėl trijų nusikalstamų veikų ir skirti jam realią laisvės atėmimo bausmę.

A. B. inkriminuotos veikos, buvo vykdomos skirtingų nukentėjusiųjų atžvilgiu, ir nors nukentėjusiųjų D. E. ir T. sistemingo bauginimo laikotarpis sutampa, tačiau nukentėjusiojo Ž. sistemingas bauginimo laikotarpis skiriasi, t. y. buvo pradėtas vėliau ir tęsėsi ilgiau (iki 2023 m. gruodžio 15 d.). Byloje nenustatyta ir bendra tyčia, t. y. nėra nustatyta, kad kaltinamasis A. B. darydamas pirmą nusikalstamą veiksmą nukentėjusiosios D. E. atžvilgiu, jau turėjo susiformavusį (pradinį) sumanymą ir dėl kito nusikalstamo veiksmo nukentėjusiojo T. ar kitų asmenų sistemingo bauginimo.

Skiriant bausmę, be kita ko, būtina įvertinti ir tai, kad byloje nenustatyta kaltinamąjį A. B. atsakomybę lengvinančių aplinkybių. Kaltinamasis kaltu neprisipažino, teigė, kad su nukentėjusiais vyko abipusis įžeidžiantis susirašinėjimas, susirašinėjime nurodytų veiksmų neatliko ir neplanavo jų atlikti. Be to, šioje baudžiamojoje byloje jokių nukentėjusiųjų veiksmų, kurie galėtų būti vertinami kaip provokuojantis ar rizikingas elgesys, nenustatyta.

Baudžiamojoje byloje tenkintini ir nukentėjusiųjų civiliniai ieškiniai dėl neturtinės žalos atlyginimo. Nukentėjusioji D. E. pareiškė 10 000,00 eurų ir nukentėjusysis T. - 7 000,00 eurų civilinį ieškinį dėl neturtinės žalos atlyginimo. Kaltinamojo A. B. veiksmų intensyvumas ir sistemingumas buvo pavojingas, nevienkartinis, nukreiptas į psichinį poveikį, pasireiškė grasinimais, kuriais siekta sukelti žmogui stresą, nerimą, nesaugumo jausmą, priversti bijoti, kad dėl tolesnių jo paties veiksmų atsirastų tam tikrų neigiamų pasekmių. Nukentėjusieji jautė psichologinį diskomfortą, nesaugumą, buvo įbauginti dėl to, kad jis savo grasinimus gali realiai įvykdyti. Tai lėmė nukentėjusiesiems didelius nepatogumus ir emocinį sukrėtimą.

Gynyba prašo: kaltinamojo A. B. nusikalstamas veikas iš BK 145 straipsnio 2 dalies (trys veikos) perkvalifikuoti į vieną tęstinę nusikalstamą veiką, nustatytą BK 145 straipsnio 2 dalyje. Gynėjas teigia, kad, nors kaltinamojo veiksmai buvo nukreipti prieš skirtingus nukentėjusiuosius, tačiau visi šie veiksmai buvo jungiami bendros tyčios – atkeršyti D. E. už neištikimybę ir priversti ją išsiskirti su T. Tai patvirtina ne tik iš dalies sutampantis veiksmų atlikimo laikas, bet ir grasinimų turinys, aiškiai jungiamas bendro tikslo. Tikslui pasiekti jis buvo pasiruošęs imtis visų, kaip jis manė, reikalingų veiksmų, tarp jų ir nukreiptų ne tik į pačią D. E., bet ir jai artimus asmenis. Visi kaltinamajam inkriminuoti veiksmai buvo nulemti bendro sumanymo ir bendros tyčios, dėl to laikytini tęstine nusikalstama veika, nustatyta BK 145 straipsnio 2 dalyje.

Pripažintina A. B. atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis tai, kad jis prisipažino įvykdęs nusikalstamą veiką ir dėl to gailisi (BK 59 straipsnio 1 dalies 2 punktas), ir tai, kad nusikalstamos veikos įvykdymui įtakos turėjo provokuojantis nukentėjusiųjų elgesys (BK 59 straipsnio 1 dalies 6 punktas). A. B. teisme savo kaltę pripažino visiškai, nuoširdžiai gailisi. Šioje byloje kaltinamojo nusikalstama veika buvo atsakomoji reakcija į provokuojančius nukentėjusiųjų veiksmus. Pačios nukentėjusiosios D.E. elgesys – jos neištikimybė – būtent ir išprovokavo tokį A. B. elgesį, be to, kitų nukentėjusiųjų elgesys (D. E. artimųjų), kai jie sąmoningai kišosi į judviejų santykių aiškinimąsi, kurstė konfliktą ir jame dalyvavo, rodo, kad jie patys kaltinamąjį A. B. provokavo.

Be to, gynėjas prašo netenkinti nukentėjusiųjų pateiktų civilinių ieškinių, kadangi teismui nebuvo pateikta jokių įrodymų, patvirtinančių jų patirtą neturtinę žalą.

Klausimai:

1. Kaip turėtų būti kvalifikuojami kaltinamojo A. B. nusikalstami veiksmai? Išdėstykite nusikalstamos veikos kvalifikavimo motyvus, vadovaudamiesi BK nuostatomis bei kasacinio teismo suformuota praktika dėl pavienės ir tęstinės nusikalstamos veikos atribojimo.
2. Išanalizuokite BK 59 straipsnio 1 dalies 2 ir 6 punktuose nurodytą atsakomybę lengvinančių aplinkybių taikymo sąlygas. Ar yra pagrindas pripažinti kaltinamojo A. B. atsakomybę lengvinančia aplinkybe, nurodytą BK 59 straipsnio 1 dalies 6 punkte?
3. Ar turėtų būti tenkinami šioje baudžiamojoje byloje nukentėjusiųjų pareikšti civiliniai ieškiniai dėl neturtinės žalos atlyginimo? Jeigu taip, visiškai ar iš dalies? Pagrįskite atsakymą motyvuotomis išvadomis.